

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU PROGRES ECONOMIC, SOCIAL ȘI CULTURAL

ABONAMENTUL:

Pe an cor. 5; pe jumătate an cor. 250.
Pentru România 15 lei pe an.

INSERTIUNILE:

să socotesc după tarifa, cu prețurile
cele mai moderate.

Abonamentele și inserțiunile să plătesc totdeauna înainte.

CUPRINSUL.

	Pagina
1. „Banca culturală” de Dr. E. Miron Cristea	1
2. „Industria”, bilanț Pe luna Aprille	5
3. „Cidraii” (Vinul de mere) de G. G. Ionescu.	7
4. „Manipularea laptelui” de Ghimbășanul	9
5. „Apel către publicul românesc” de Ioan Baciu	11
6. (Economie) „Stărpirea gândacilor de Maiu”	12
7. „Sfaturi economice”	14
8. „Bibliografie”	16
10. „Inserțiuni și reclame”	18

Rugăm On. Redacțiunii a trimite schimbul feilor direct redacțiunii „Bunului Econom” în Deva.

Banca culturală.

În ședința de Sâmbătă a sinodului arhidiecezan, deputatul Dr. *Miron E. Cristea* a propus înființarea unei bănci mari culturale. Ideea a fost primită cu aprobări generale din partea sinodului și propunerea a fost predată conzistorului, spre studiere. Textul propunerii e următorul:

Biserica noastră credincioasă română din patrie — în urma greutăților cu cari a avut să lupte în cursul veacurilor, — n'a fost în stare, să creeze pe sama credincioșilor ei toate acelea instituțiuni culturale, umanitare și de filantropie, prin care să-și împlinească în măsură mai simțită înalta-i misiune, indicată în cuvintele evanghelice ale lui Christos, că *pe cel gol să-l îmbrăcăm, pe cel flămând să-l saturem, pe cel bolnav să-l cercetăm, pe cel setos să-l, adăpăm cu apa vie a credinței, pe cel rătăcit, să-l întoarcem*

la calea cea dreaptă a mântuirii, pe cel cuprins de besna întunerecului să-l aducem la lumina cunoștinței etc.

În întreaga mitropolie cu peste 1 milion și 700,000 suflete abia avem 3 seminarii, un liceu o școală reală și comercială, un singur gimnaziu și nici un internat de băieți, nici un institut de creștere pentru orfani, nici un spital. În arhidieceză n'avem nici o mănăstire.

N'avem un atelier pentru ornate și icoane bisericesti încât industriași necreștini și străini ni-au corcit în mod rușinos pentru noi bisericile noastre strămoșești.

N'avem o fabrică pentru facerea luminilor de ceară, prescrise în biserica noastră.

N'avem cuvenitele mijloace bănești pentru retipărirea tuturor costisitoarelor cărți rituale, a unei biblii pentru popor și a unei biblioteci religioase.

N'avem suma de lipsă pentru întemeierea unei școale de cântări, cari au un rol atât de important în viața noastră religioasă.

Mai presus de toate n'avem puterea de a susține înșine școalele noastre primare din parochii și de a salariza catichetii noștri dela diferitele institute străine.

Cu un cuvânt, ne copleșesc o mulțime de lipse.

Astfel să face, că poporul nostru e înapoiat și nu poate da înainte cu aceeași iuțală, ca și credincioșii celorlalte biserici dñn țară.

Drept aceea, *considerând aceste indispensabile trebuințe dela împlinirea cărora atârână viitorul bisericei și al credincioșilor ei:*

Considerând îndatorirea, ce o impune sinodului eparhial punctul 8 din § 96 al «Statutului organic», care înșiră între agendele sinodale și: *Îngrijirea de a afla mijloacele spre înaintarea culturii și a creșterii tinerimei școlare și pentru delăturarea pedecilor în această privință».*

Considerând, că biserica noastră, atât dela centrul arhidiecezei, cât și din singuraticile parohii are un capital, ce atinge milioane, plasat pe la diferitele institute de credit și economii, unde — *fructificând în favorul bisericei proprietare numai cu 4—5%* — *formează un mijloc puternic pentru sporirea dividendei acționarilor particulari.*

Considerând, că câștigul acelor bănci, respective al acționarilor lor, pe urma capitalelor bisericesti încredințate lor, calculat d. e. și numai pe 10 ani, să urcă la *suma de mai multe sute de mii, cari — dacă s'ar vărsa în casa eparhială a bisericei — ar putea servi la acoperirea unor însemnate trebuințe bisericesti culturale.*

Considerând, că — oricât ar fi de ideale scopurile urmărite de biserică — fără a ne folosi și noi de mijloacele, ce ni-le oferă progresul științei financiare, cu greu vom putea da înainte pe calea spre acele ideale:

Eu aflu de cel mai real mijloc pentru sporirea venitelor bisericesti, mijloc pe care îl putem crea fără opintiri fantastice, ci numai pe lângă oarecare bunăvoință și însuflețire pentru binele nostru obștesc, a întemeia o mare

Bancă culturală,

cu un capital social, procurat dela toți frunțașii bisericei noastre, cari cu considerare la misiunea sublimă a acestui institut, ar avea să se mulțamească cu o dividendă minimală de 4—5%; iar celalalt câștig să se pună la dispoziția superiorității bisericesti spre întemeierea unui fond, sau pentru acoperirea curentă a trebuințelor ei culturale.

Sediul băncii ar fi unul din orașele, care s'ar afla mai potrivit pentru aceasta. Eventual s'ar putea preface una dintre băncile existente în bancă culturală.

Având în vedere, că în cele rotund 1000 comune din arhiepiscopia Transilvaniei, cu o mulțime de preoți, învăță-

tori, avocați medici, profesori, industriași, comercianți și alți fruntași, ș'ar putea cu oarecare stăruință procura întreg capitalul social de lipsă, chiar și până la un milion coroane.

Având în vedere, că bisericile — ca atari n'ar risca nimic, dacă ar încredința capitalul depus azi la alte bănci, la banca culturală, care operează în favorul lor și care — având o conducere cât se poate de solidă — ar sta sub controlul mai nemijlocit al superiorității bisericesti.

Având în vedere, că o bancă analogă din nemijlocita noastră apropiere, cu un capital social deabia 10.000 cor. a ajuns a da anual pentru scopuri culturale 2—300.000 coroane.

Având în vedere, că o asemenea instituțiune cu scop atât de mareț pentru ridicarea morală și culturală a unei părți însemnate din cetățenii țării ar reprezenta o misiune din cele mai patriotice și deci trebuie să întîmpine cea mai largă bunăvoință, nu numai din partea fiilor bisericeii noastre, ci și din partea organelor statului.

Deci, după toate acestea, întemeiat și pe cuprinsul § 135 din «Statutul organic», care între altele impune consistorului eparhial, ca senat episcopesc, a «*nisui pentru sporirea averii, făcând în această privință propuneri sinodului eparhial... și pentru elocare fructiferă a banilor disponibili la cassa de păstrare... etc*»

Propun:

Să fie îndatorat consistorul arhidiececan a studia cauza întemeierii unei asemenea bănci culturale, reclamând sfatul binevoitor al fruntașilor bisericeii noastre și opiniunea acestor nepreocupați financiari specialiști, pe cari va afla de bine ai consulta, iar rezultatul la care va ajunge să-l prezenteze acestui sinod în una din sesiunile viitoare.

Dr. E. Miron Cristea

deputat.

„Industria“

bancă industrial-economică, societate pe acții în Deva
contul-bilanțului.

Active	Cor. fill.
Casa în numărar	716 68
Efecte Acții	275 —
Imprumuturi pe cambii cu giranți	137181 40
Împrumuturi pe cambii cu acoperire ipotecară	28465 —
Comerciale	357 60
Tipografia	22000 —
Mobiliar	1235 10
Spese de fondare	2828 26
Timbre anticipate	11 08
Conturi curente	14886 91
Proteste	102 25
Diversi debitori	3524 —
Suma:	211583 28

Pasive	Cor. fill.
Capital social	100000 —
Fond de rezervă	7880 87
Fond de siguranță	950 64
Fond special de rezervă	555 84
Cambii reescomptate	75251 —
Depuneri spre fructificare	16217 40
Dividende neridicate	1826 50
Pro-Diverse	1111 99
Deposit de cassă	2108 01
Cancelaria advoc.	1734 23
Co Curent	1352 18
Venit brut	2594 63
Suma:	211583 28

Contul Profit și Perdere.

Spese	Cor. fill.
<i>Interese:</i>	
pentru depuneri spre fructificare	6·41
pentru cambii, reescomptate	2673·63
<i>Spese:</i>	
a) salarii	933·32
b) chirie	75—
c) porto	97·38
d) diverse	1086·51
Venit brut	2594·63
Suma:	7466·88

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Venite	Cor. fill.
<i>Interese:</i>	
dela Imprumuturi pe cambii cu garanți . . .	3073·25
" " pe cambii cu acop. ipot. .	1071·08
Proviziuni	1154·76
Diverse	2167·79
Suma:	7466·88

Deva, la 30 Aprilie 1908.

August A. Nicoară,
director general.

Nicolau Igna,
cassar.

Vancu,
comptabil.

Cidrul.

(Vinul de mere).

O problemă de cea mai mare însemnătate la noi este înlocuirea rachiului cu o beură, care să fie plăcută, ieftină și în același timp igienică. Berea se știe că nu se poate împământeni la țară, ea e pe de altă parte, cu mult mai scumpă.

O beură minunată, care însă s'ar putea răspândi și la noi, și care ar da un nou impuls pomiculturei este *cidrul*, sau vinul de mere, care e atât de răspândit în nordul Franței, și în anumite regiuni ale Germaniei ca Württembergul de pildă.

E o beură răcoritoare cu 3—4% alcool, cu un gust foarte plăcut, acrișor înțepător, care amintește pe acel al vinului și cu foarte bune însușiri digestive.

Răspândirea «cidrului» ar îndepărta de pe piață o parte a rachiului.

Pentru a pregăti «cidrul» se întrebuintează cu succes varietățile de mere acrișoare, zămoase, cari se coc în toamnă.

Modul de preparare este cât se poate de simplu și poate fi încercat ori unde, fără a fi nevoie de cunoștinți speciale cu siguranță aproape absolut a succesului.

Merele sunt scuturate în mod obișnuit, adunate în coșuri și lăsate 6—10 zile să stea într'un loc care să nu fie nici umed, nici neaerizat. Se înțelege, că merele stricate trebuiesc din capul locului îndepărtate.

După-ce au stat 6—10 zile merile sunt măcinate în mori foarte simple, care au asemănare cu mașinile de dejghecat porumbul. Ele sunt strivite între două cilindre care se învârtesc în sens invers și a căror dinți se îmbucă unii între alții. Pentru ca bucățelele sfărâmate să alunece

bine dintre cele două cilindre se toarnă în coșul mașinei câte puțină apă, care are și rolul de a dilua sucii din mere, care alt-fel ar fi prea cencentrat și prea bogat în zahăr.

După ce au fost astfel măcinate, fărîmăturile de mere se storc într'o presă obișnuită de vin; iar mustul obținut se toarnă direct în butoaie, care avem grije să nu le umplem de tot.

Fărîmăturile din care s'a stors mustul se pun din nou într'o puțină, după-ce au fost întâi amestecate și frământate cu mâinile în coșuri, pentru a nu rămâne pre îndesate și lipite unele de altele. În puțină în care au fost pusă să toarnă din nou apă, atât până când ea iese d'asupra din fărîmituri, 100 kilograme de mere dau până la 80 litri de must curat, la care se mai adaogă 40—50 litri de apă. În cantitatea această se cuprinde apa pe care o turnăm în puțină peste fărîmiturile stoarse de suc, cum și apa turnată la măcinatul merelor.

Fărîmăturile se lasă să stea în puțină ast-fel, una ori două zile, până ce se umflă bine cu apă. Atunci sunt din nou presate, iar sucii obținut, natural foarte sărac în pricipii specifice și în zahăr, se toarnă în vasele, pe care avusesem grije să nu le umplem cu totul.

Fărîmiturile ce rămân de la această a doua presare se întrebuințează ca hrană pentru vite.

Vasele pline cu must rămân desfundate în pivniță unde începe fermentația. Ea poate fi accelerată adăogând o mică cantitate de must fermentat sau de drojdie de vin (tatrat de potasiu) Într'o pivniță bună fermentația e normală.

O parte din cidru curge din cauza fermentărei, peste vrană; vasul trebuie însă umplut mereu. După 2 săptămâni faza principală a fermentației e terminată. Vasele se mai

pot însă lăsa nefundate definitiv o lună și mai mult, după aceea vrana se infundă și cidrul complet preparat se scoate pe slavină ori cep. Bine infundat într'o pivniță bună cidrul se poate păstra ani de-a rândul. Inșușirile lui se îmbunătățesc cu vârsta ca și la vin.

Dacă se observă ceva anormal, un început de fermentație vătămătoare, cidrul se pitrocește tocmai ca și vinul.

Tot în felul acesta se prepară cidru din pere. Sunt varietăți de pere care dau un cidru limpede de culoarea șampaniei, foarte plăcut la gust, și foarte bogat în bioxid de carbon, când e potrivit preparat.

Cidrul e ieftin, în Württemberg costă 20 bani litru, el nu lipsește din nici o casă țărăneasă. Ar face merite vrednice de laudă acel ce l'ar putea împământeni și la noi.

BCU Cluj / Central University Library G. G. Ionescu.

Manipularea laptelui.

Sunt unele lucruri ce aparțin economiei casnice pe cari economul gospodar este neapărat de lipsă a le ști. Multe lucruri mai mărunte sunt adeseori trecute cu vederea, deși ele în sine își au valoarea lor. Prin articolul de față ținem de bine a anticipa unele amănunte despre *manipularea laptelui*. Este bine a se ști, că dacă vasele (oalele) în cari se pune laptele, nu sunt bine opărite și spălate, apoi se strică laptele, când îl ferbem se face jintită, și apoi laptele dulce scade din preț. Laptele dulce să nu să țină nici odată în odăi în care zac bolnavii, sau acolo unde grasează epidemie, precum este boala de grumaz, oftică ș. a., deoarece laptele dulce are înșușirea, că atrage la sine toate miasmele din aer, care apoi inficiat de aceste miasme devine stricăcios sănătății. Sunt casuri cari se întâm-

plă zilnic, că prin gustarea laptelui molișit de miasmele diferitelor boale s'au incubat și lătit nenumărate morhuri, cari, au curmat fără milă firul vieții a sutelor de oameni.

Este lucru în de obște cunoscut, că vacile sunt expuse la oftică, care provine de acolo, că ținem vacile în grajduri murdare ori că le dăm apă rece se bea, când sunt ostenite și asudate. Se întâmplă de multe ori, că și nutremântul muced și stricat are cea mai rea înfrăunță asupra vitelor cornute. Precum omul se bolnăvește de o mâncare pe care o mănâncă în silă, tot așa se întâmplă și cu animalele.

Nutrindu-ne cu lapte dulce dela vacile ofticoase acela e foarte primejdios pentru sănătatea noastră, chiar din motivul acesta este a se face atent poporul asupra acestui fapt. Din laptele dulce provenit dela astfel de vaci, să se facă brânză sau caș, care apoi nu este primejdios sănătății noastre considerând, că acreala din lapte nimicește cu desăvârșire germenii unei boale.

Mulți sau obicnuit, că atunci, când voiesc a mulge vacile, aruncă vre-o câțiva stropi de apă pe ugerul vacii și cu aceea începe a mulge. Aceasta nu este de ajuns. Când mulgem vacile sau oile trebuie mai întiiu, să spălăm ugerul bine de murdărie cu apă caldută, căci altcum toată murdăria de pe uger să strecură în lapte, pe care îl murdărește și îi dă un gust rău, și apoi un astfel de lapte nu prea are căutare, stiut fiind, că laptele acela murdărit capătă o culoare vânătă gălbinie, ceea ce apoi strică prețul laptelui.

La mulsul vacilor sau oilor se recere de trebuință amândouă mâinile în scopul acela, să prindem ugerul țâțele cu ambele mâni, ear vasul în care mulgem îl așezăm jos pe pământ, ori pe un scăunel chiar sub ugerul vitelor, pentrucă, dacă mulgem numai cu o mână și cu cealaltă ținem șustarul sau alt vas, ce va fi la îndemână, atunci

vaca *nu sloboade* laptele tot, ci numai pe jumătate, din pricină, că ugerul vitelor este așa întocmit, ca canalurile de lapte în uger se varsă cu îmbelșugare numai atunci când apăsăm — stoarcem — deopotrivă ugerul întreg. În timp de vară se recere mai multă grige din partea acelor cari au de a face negoț cu lapte. Este bine dacă în toată comuna se găsește o societate de lăptărie, care se adune laptele dela locuitorii din comună. În România de mult sunt înființate lăptării, cari trag frumoase venite în urma acestei întreprinderi. La noi încă s'a pornit în timpul din urmă un curent p ntru înființarea de lăptării la sate și la orașe. La Români până acum — între noi fie zis — este prea puțin dezvoltat sentimentul de întreprindere.

Ghimbășanul.

Apel către publicul românesc!

Venitul curat de la broșurele mele ce le-am pus în vânzare «Prospectul» cu 2 coroane și «Regulamentul» de teatru cu 1 coroană, lam oferit întreg pe sâma Tovărășiei Teatrale de aici, carea chiar, acum edificeă un teatru popular cu trei rânduri de loje și o galerie unde încap peste 200 spectatori.

Teatrul e ajuns deja sub acoperemânt, dar, până la deplina lui gătire să recer încă multe spese.

De aceia sum prea încredințat, că nu Vă ve-ți supăra pentru că îndrăsnesc de a vă aduce aminte, ca să trimite-ți și Dumneavoastră prețul broșurei, ce a-ți binevoit a primi, căci acum are Tovărășia noastră teatrală mai mare trebuințe de ajutor bănesc.

După inaugurarea teatrului am să public o dare de samă amănunțită despre toate spesele și venitele clădirei

precum și fotografia teatrului, atât a interiorului cât și a exteriorului.

Totodată vă rog de-a propaga în cercul cunoștințelor Dvoastre lățirea acestor broșuri pentru care bunăvoință anticipativă vă mulțămesc.

Cu deosebită stimă

Ioan Baciu,

*preot în Șoimș, în Sajó-Solymos,
u. p. Nagy-Solymos.*

ECONOMIE

Stârpirea gândacilor de Maiu.

Cu privire la stârpirea gândacilor de Maiu punem în vedere următoarele:

Art. de lege XII din 1894 despre poliția de câmp în §ul 50 orânduiește, ca în mod corăspunzător să se stârpiască gândacii de Maiu când se ivesc în masse mari. Ceice nu s'ar supune orânduielilor din §-ul de sus, după §-ul 95 lit. k. al acelei legi, se pedepsesc cu sume până la 100 cor.

În țara noastră, afară de locurile muntoase, se dezvoaltă gândacii de Maiu așa, că la noi se ivesc în masse tot în al 3 lea an și adecă în acei ani, cari se pot împărți cu 3, cum a fost anii 1896, 1899, 1902 și 1905, și acum e și 1908 anul gândacilor de Maiu.

Feliul stârpirei gândaciilor de Maiu este adunatul și stârpirea lor. Adunatul gândacilor trebuie început îndată după ivirea lor, pentruca să fie stârpiți înainte de ouat.

Dupăce în zile cu soare gândacii zboară cătră sară, adunatul e bine să se facă dimineața sau în zile nouroase, pentrucă atunci mai ușor se pot scutura de pe pomi. Pe

pomi singuratici sau pe pomi dela marginile plantațiilor se grămădesc mai ales gândacii de Maiu.

Drept indemn pentru stârpire e bine ca adunătorii de gândaci să fie plătiți, și anume după mulțimea gândacilor adunați, în chilograme sau litre (un kgr. cuprinde cam 1069 gândaci). Pentru curățirea pomilor roditori să se iee zileri, cari însă e bine să fie supraveghiați ca să nu facă sticăciuni. Gândacii se scutură de pe pomii mici, iar la scuturatul crengilor de pe cei mari se folosesc cârlige. Dacă între adunători sunt feciori tineri, aceștia urcându-se pe pom pot scutura fiecare ramură. Scuturatul pomilor să se facă cu putere și numai în intervale scurte (zmăcindu-se), ca gândacii să cadă deodată jos, deoarece scuturându-se numai încet, gândacii, cari se țin bine de ramuri, nu cad jos.

Gândacii să se adune în, oale de pământ pe dinlăuntru smălțuite și cuprinzând până la jumătate apă. Din oale să se pună în vase mai mari (butoaie, căzi pe jumătate cu apă), sau în saci.

Gândacii de pe pomii de pe lângă drumuri pot fi călcați cu piciorul, iar cei adunați în căzi pot fi opăriți și goliți în gropi, cari apoi se astupă cu pământ. Gândacii adunați în mulțime mare pot fi folosiți de gunoiu și adecă în felul că se amestecă cu pământ, cu var nestins, cu rămășițe de turfă, aceasta pentru curățirea gândacilor morți de mirosul lor. Pentru stârpirea gândacilor de Mai se mai recomandă și stârpirea prin zileri a larvelor aflătoare în pământ și cari se pot adună după plug. Larvele încă pot fi folosite sau ca nutremânt pentru galițe, sau ca gunoiu.

Punem la inima obștei noastre aceste îndrumări folosite.

Sibiiu, 17 Aprilie 1908.

Comitetul central al «Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu».

Pant. Lucașu
prezid.

Victor Torodăștanu
secretar.

Sfaturi:

Untul râncoed se poate lipsi de râncezală, dacă îl tăiem feliuțe mici. Aceste se pun întrun vas cu apă, în care demainante topim sare și sodă (bicarbouat, sodă găsim în farmacie) În apa astfel pregătită spălăm bine feliuțele de unt. După asta punem întralt vas apă la care adaugem pentru fiecare litru da apă 125 gr. sare, 120 gr. zăhar și 48 gr. salitră și apoi punem în apa astfel pregătită felințele de unt de-a moi, ținându-le astfel în decurs de 12 oare. Ie urmă frământăm untul în multe rânduri de ape, așa că în urmă de tot frământăm untul fără de apă, punând pentru fiecare kgr. de unt, 6 dkgr. sare. Astfel untul va avea gust bun.

*

Rugare. Stimații economi, cari au avut prilej a sămăna sămânță de napi oltoită (impregnată), sunt rugați, ca. să-și facă observațiunile lor direct la firma Mauthner Ödön, mare comerciant de sămânțe în Budapesta, Rottenbiler utcza 33 sz. Deoarece firma Mauthner din punct de vedere al curatului adevăr cât și din punct de vedere al interesului general are mare lipsă de aceste experiențe. Onorații cumpărători sunt rugați, să-și trimită observațiunile lor în decurs de 8 zile pe o corespondență.

*

Pentru spălatul rufelor Punem în 5 litre apă clocotindă un $\frac{1}{2}$ kgr. var nestins și $\frac{1}{2}$ kgr. sodă pentru spălat. Astfel, dupăce s'a limpezit apa o vărsăm așa limpede în un alt vas. Din apa asta apoi de câteori vei avea lipsă de o apă de spălat, turnăm în ea cu o olcică de 2—3 deci. Amestecătura aceasta înălbește foarte frumos rufele, fără de-a fi stricăcioasă.—

*

Proba laptelui. Că este în lapte pusă apă sau nu, ne putea încredința prin proba următoare: cufundăm în vasul cu lapte un ac curat și lung, încetul și oblu în sus îl scoatem iarăși. Dacă laptele e curat, atunci rămâne vre-un picur de lapte pe ac sau în capetul acului, dacă însă laptele curat e amestecat cu apă etc. etc., laptele, respective picurii de lapte numai decât curg în jos așa, că acul îl scoatem din lapte curat cum a fost.

*

Când nu nise vor îngălbeni albiturile? Albiturile atunci nu nise vor îngălbeni spălându-le, dacă în cea de pe urmă apă vântată, sau în întăriața cu care le întărim aceste, vărsăm un amestec de spirt și olei de terpentin astfel, că întrun ciubăraș cu apă vărsăm cam 2 lingure din acest amestec. Amestecul acestor două e a se face, că 3 părți se fie spirt, iar 1 parte numai terpentin. În un pod de casă luminos, cu bună seamă se vor usca mai albe albiturile, decât întrunul întunecos. — Amestecul amintit nu este stricător albiturilor, precum este de stricăcioasă înălbirea prin chlor; din cauza aceasta recomandăm pentru înălbire folosirea amestecului de spirt și terpentin.—

*

Vinețirea albiturilor. Vinețeala, înainte de-a-o topi în apă rece, trebuie topită totdeauna în apă ferbinte. Astfel vom fi siguri, că nu se fac pete vinele pe albituri.

BIBLIOGRAFIE.

Cristos a înviat! — Sub acest titlu a apărut într-o frumoasă broșură de 20 pagini eselența profesiune de credeu, a d-lui Aurel C. Popovici, publicată în «Sămănătorul» de Paști: Credința Părinților nostri. Broșura, scoasă în editura «Răvașului» pentru a da și la noi o întindere

mai largă ideilor bune, se imparte gratuit. Ca semn de aderență la acest limbaj credeu de Român cult și creștin luminat, ofertele benevole se primesc în folosul școlii din Cluj, la redacția «Răvașului»

«*Ușa îndurării*» O prea frumoasă iconiță a Maicii Domnului, lucrată în stil antic oriental, provăzută pe dos cu o potrivită rugăciune, a pus în vânzare d-l Dr. Iuliu Florian, secretariul reun. Femeilor «S. Maria» din Cluj. Este potrivită pentru premii la copii, din prilejul examenelor ori alte ocazii serbătorești. Prețul unei bucăți 8 fileri. La comanda de peste 20 bucăți 7 fileri și porto poștal. Se vinde în favorul cantinei școlare, menită a se înființa la toamnă, pe lângă școala română din Cluj.

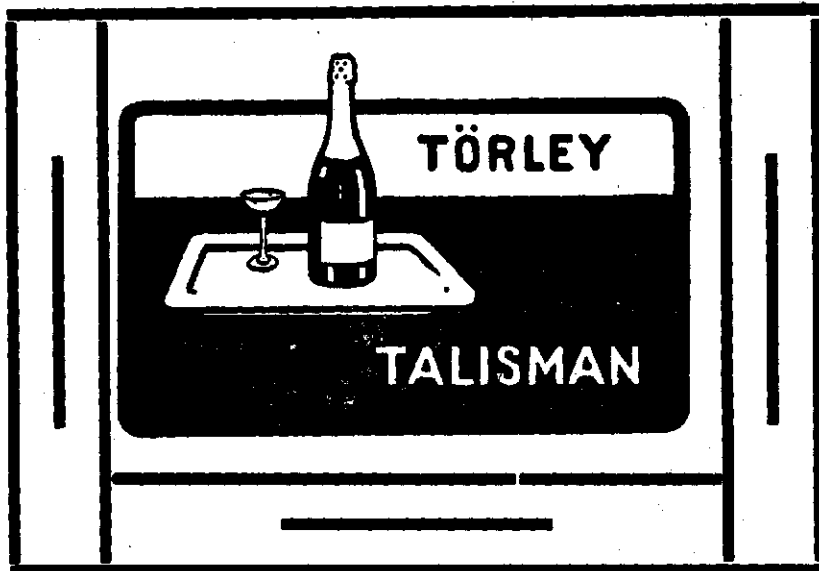
«*Biblioteca pentru toți*» Publicație de popularizare peste 220 numere apărute până acum a câte 50 bani numărul. Ultimele volume puse în vânzare 305—306 Gane, Novele. I. 0,60 307—310 Sienkiewicz. Quovadis. (Roman) 311 Conan Doyle, Aventurile lui Scherlok Holmes. 0,30 312 Dh. Dickes. O noapte de crăciun. 313 Victor Hugo. Ultima zi a unui condamnat, 0,30 314 Guy de Maupassant. Nuvele Alese. 315 Camille Flammarion. Ce e viața? 316 Vlahuță. A. Din durerile Lumei. 317 Gogol. O noapte de Mai. 0,30 318 R. Wagner. Tannhäuser (Dramă) 0,30 319 A. Vlahuță. nuvele. 0,30 320—321 Goethe. Faust tragedie 322—323 V. Alexandri. Despot Vodă 'legenda istorică în versuri, 0,60 324—325 Dr. Istrati. București Cairo note de Călătorie. 0,60 326—327 Duiliu Zamfirescu. În războiu 0,60 Cererile însoțite de valoare în mandat p. se expediază franco de către *Librăria editoare Leon Alcalay la București.*

A apărut No. 317 din «Biblioteca pentru toți» cu *O Noapte de Mai* a celebrului scriitor rus Nicolae Gogol. traducerea se datorește D-lui Virgil Caraiivan. Oricine dorește să cunoască viața câmpenească a cazacilor agricultori, care

seamă așa de mult cu traiul liniștit și pașnic al țăranilor noștri moldoveni, poate ceti această frumoasă povestire, care e tradusă într'o limbă literară curată și curgătoare de cunoscutul prozator popular. Prețul 30 de bani. Se află de la toate librăriile. Catalogul complet al acestei «Biblioteci pentru toți» ce cuprinde peste 330 de numere a se cere *Librăriei ALCALAY — București.*

Ce e viața? Ilustrul savant astronom Camille Flammarion s'a ocupat cu popularizarea tuturor științelor, de oarece din rezultatele lor și-a scos principiile sale filozofice. Flammarion a popularizat științele naturale, manifestațiunile vieței la plante, căci după dânsul și plantă e o ființă, uneori mult mai sensibilă de cât o ființă omenească. Insectele, păsările, de asemenea au preocupat mult pe acest savant francez. În «Ce e viața», «Biblioteca pentru toți» a strâns la un loc studiile principale ale lui Flammarion asupra manifestațiunilor vieței. Într'un mic studiu final, Flammarion pune apoi în discuție un subiect foarte palpitant. Este creațiunea logică, sau nu? Este viața o simplă întâmplare, sau manifestarea evidentă a unei puteri de care noi nu o putem pricepe? Flammarion e mai ales cel mai strălucit educator al tinerimei, pe care o învață nenumărate lucruri, pe cari alți savanți le țin numai pentru dânsii. Recomandăm dar cititorilor noștri d'ași procura această broșură ce costă 30 bani, și se află de vânzare la toate librăriile din țară. Catalogul complet al acestei «Biblioteci pentru toți» a se cere gratis la Librăria editoare Alcalay, București.

Cruce (stea) dublă electro-magnetică.

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune
rării, că acest aparat
de 20

Nu e mijloc secret

pe lângă garanție.

e a se da împreju-
vindecă boale vechi
de ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, fiituri de ureche, bătăie de inimă, sgârçiuiri de inimă, asma, auzul greu, sgârçiuiri de stomac, lipsa pofter de mâncare, receală la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influenza, pinsomnie, epileisia, circulația neragulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. In cancelaria mea se află atestare incurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestare. Acel pacient, care in decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul »Volta« deoare-ce „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e in genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja estinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e 8 cor.

folosibili la morburii cari nu sunt
ma vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e 6 cor.

folosibil la copii și femei de
constituție foarte slabă.

Expedițe din centru și locul de vânzare pentru țeară și sireinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V/24. Strada Vadász, 34. colțul.

Înainte
 de a face: personal, obiecte,
 sau zidiri un 1-52 (2)
CREDIT
 adresați-vă direct la mijlocitorul
MELLER L. EGYED
 BUDAPESTA
 IX., Lónyai-utca 7., (Telefon-
 Interurban 46-31)
 care la dorință va servi
 onor. publico cu servi-
 pecte gratuite

20 Scroafe de câte 2 ani

==== rása Mongoliță. =====

BCU Cluj / Central University Library Cluj

se află de vânzare dă-
 rabul cu micul preț de
 60 cor. la dl proprietar

Pompeiu Baciú, în Sajó-Solymos

==== u. p. Nagy-Sajó. =====

3-3

„ARENA“

ORGAN CENTRAL DE ANUNȚURI ÎN DEVA.

Apare la 1. și 15. a fiecărei luni.

Abonament pe an 2.- cor., pe jumătate de an 1.- cor.

TIPOGRAFIE ROMÂNESCĂ în DEVA.

Aducem la cunoștință Onoratului public din loc și jur, că am deschis o întreprindere românească de tipografie sub numele:

Tipografia „Sfântul Ioan“

a băncii industrial-economice „Industria“

strada Săcuilor nr. 18.

Arangiată fiind cu cele mai moderne litere și cu cel mai fin material, își recomană on. public spre binevoitoarea atențiune și părtinire tot soiul de lucrări atingătoare de această bransă, promițind executare cu gust estetic, urgent și cu prețurile cele mai moderate precum:

Tipărituri pentru bănci:

Bilanțe --- Tabelării --- Registre

Protocoale Liste de escompt etc.

Toate tipăriturile necesare băncilor

--- le executăm prompt și ieftin. ---

..... Lucrări colorate precum:.....

Invitări pentru petreceri, pentru

cununii, bilete de logodnă, cărți

de vizită, etc., cu prețuri moderate.

Tiparul tipografiei „Sfântului Ioan“ în Deva.